

sumat sive dubie sive conditionate consecratam; deinde falsificat omnes preces et ritus, quos facit cum specie, si non sit consecrata; atque neutram speciem ipse et adstantes adorare possunt sine periculo idololatriæ saltem materialis, cum non constet, ultra species sit vere consecrata. 2º Absoluta consecratio est etiam conformior rubricis, quia nullibi præscribunt aut permittunt consecrationem conditionatam super materiam, de qua constat, quod sit purus panis aut purum vinum; et insuper in fere simili casu tit. X, n. 3 in fine præscribunt, alium calicem præparatum absolute esse consecrandum, cum in eo contentum postea vocent Sanguinem consecratum. Cum tandem hæc absoluta consecratio fiat tempore ejusdem sacrificii nondum integraliter completi, ac ad idem sacrificium referatur; censi debet non tam novi sacrificii inchoatio. quam ejusdem continuatio et perfectio (1).

148. Quid faciendum, si celebrans defectum substantialem alterutrius materiæ, sive panis, sive vini, non cognoverit, seu supplere omiserit, donec ablutionibus sumptis calicem cooperuerit, aut finita missa ab altari discesserit?

R. Si ab altari discesserit, non debet nec potest reverti, et iterum consecrare, quia tunc esset moralis distincta actio et novum sacrificium: si autem ab altari nondum discesserit, potest et debet, quamdiu est in altari, defectum supplere et sacrificium perficere, quia cum nova consecratio fiat tempore ejusdem actionis, tam bene censi debet ejusdem sacrificii continuatio et perfectio, quam si post sumptionem calicis altera consecratio fiat ad complendum sacrificium (2).

(1) Vid. Janssens in append. ad tit. 4, de defect.

(2) Quarti p. 3, tit. 3, sect. 2, dub. 3; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § 1, n. XII; Lohner p. 2, tit. 35, ad II sequitur quinto.

Titulus V.

DE DEFECTIBUS FORMÆ.

Rub. 1. *Defectus ex parte formæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quæ ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis, quæ sunt forma hujus Sacramenti, sunt hæc: Hoc est enim Corpus meum. Et, Hic est enim Calix Sanguinis mei, novi et æterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma consecrationis Corporis et Sanguinis, et in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si vero aliquid adderet quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissime peccaret.*

2. *Si Celebrans non recordetur se dixisse ea, quæ in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. Si tamen certo ei constet, se omisisse aliquid eorum quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam Consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam et cætera prosequatur per ordinem. Si vero valde probabiliter dubitet se aliquid essentielle omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulterius.*

149. Quid faciendum, si celebrans aliquid in forma consecrationis omiserit, aut saltem de eo dubitet?

R. I. Si ea quæ celebrans omisit, non sint essentialia, nihil resumere, sed ulterius procedere debet.

R. II. 1° Si Celebrans defectum essentialem formæ circa alterutram materiam commiserit, seu materiam consecrare, aut aliquid eorum, quæ sunt de necessitate Sacramenti, omiserit sive ex inadvertentia sive ex malitia, et hoc ei certo constet; tunc si defectum cognoscat ante sumptionem speciei valide consecratæ, integram formam repetere debet, sine ulla conditione, incipiendo a verbis, *Qui pridie*, aut *Simili modo*, prout defectus respicit consecrationem panis aut vini; et repetita forma, cætera per ordinem proseguere ab eo loco, ubi desiit (1).

2° Si in hoc casu, defectus consecrationem hostiæ respiciat, eamque modo sumpserit; tunc quamvis non amplius sit jejunus, statim tamen apponere debet novam hostiam, eam offerre saltem mentaliter, consecrare et statim sumere, quia eadem est ratio materiæ ineptæ, et materiæ sine forma (2).

3° Si in prædicto casu invalidæ consecrationis alterutrius materiæ, alteram speciem valide consecratam sumpserit, rursus utramque materiam more solito consecrare debet juxta rubricas tit. III, n. 6 et tit. IV, n. 5. Ita ut, si hostiam valide consecratam sumpserit, iterum apponere debeat aliam hostiam, eam offerre saltem mentaliter, et consecrare incipiendo a verbis *Qui pridie*; et deinde calicem sine nova ejus oblatione, quia supponitur oblatus, consecrare: si autem calicem valide consecraverit, eumque sumpserit, rursus debeat apponere novam hostiam et vinum cum aqua, et prius facta utriusque oblatione saltem mente concepta, utrumque consecrare incipiendo a *Qui pridie*, statimque utrumque sumere; nisi in hoc etiam casu solam materiam consecret, quam omisit consecrare vel invalide consecravit (3), ut dictum est n. 138 et 142 resp. 3.

R. III. Si celebrans defectum essentialem formæ commiserit circa utramque materiam, sed nondum sumpserit; tenetur statim utramque materiam consecrare, resumendo a

(1) Quarti p. 3, tit. 5, sect. 2, dub. 1, *dico secundo*.

(2) Gavantus p. 3, tit. 5, rub. 1.

(3) Quarti p. 3, tit. 5, sect. 2, dub. 1.

verbis *Qui pridie*, et deinde proseguere sacrum, ex vi præcepti non fingendi aliquid falsum in hoc ministerio, et vitandi scandalum, quod missam abrumpendo vitare non potest, cum inculpabilem omissionem aut inadvertentiam probare vix possit. Si autem alterutram materiam sumpserit, non debet nec potest quidquam licite supplere, neque consecrationem resumere, quia ab una parte non est jejunus, et ab altera non tenetur sacrificium perficere, quod defectu validæ consecrationis non est essentialiter inchoatum; ad vitandum autem scandalum potest recitare orationes post communionem, omissis iis, quæ Sacramenti sumptionem significant, dare benedictionem, et legere evangelium s. Joannis, ut dictum est in fine n. 145 (1).

R. IV. Si sacerdos dubitet, an consecraverit, aut aliquid essentiali in forma omiserit, tunc si dubium illud sit prudens seu, ut rubricæ n. 2 dicunt, valde probabile, aut ex fundata aliqua ratione ortum, idem faciendum est ac in 2^a et 3^a responsione præcedente, excepto casu, quo dubium versatur circa utramque materiam eamque sumpserit, quando, quamdiu est in altari, ob dubium de valore consecrationis missam perficere debet per novam utriusque materiæ consecrationem. Forma in quocumque casu dubio, si repetatur super eandem materiam, repetenda est sub tacita conditione, *si materia non sit consecrata*; si autem nova materia assumenda sit, quia prior species dubie consecrata sumpta est, forma resumenda est vel absolute vel conditionate juxta dicta num. 147.

Not. 1° si dubium versetur circa consecrationem calicis, non posse assumi alium calicem, non tantum quia usus duorum calicum prohibetur, sed etiam, cum defectus semper accidat ex culpa sive voluntaria sive involuntaria, assumptio novi calicis sine scandalo et infamia fieri non potest: 2° hic posse occurrere dubium facti, ut si quis debitet, an consecraverit, an in consecratione calicis dixerit *mei*; et dubium juris, ut si quis sciat se dixisse: *Hic est Calix Sanguinis mei*, sed omisisse verba sequentia *novi et æterni* etc. de

(1) Quarti p. 3, tit. 5, sect. 2, dub. 1, in fine.

quibus, ut ait Bened. XIV (1) non est ita exploratum propter gravem quæ adhuc viget inter theologos controversiam, consecratane sit sine illis, an non, species vini.

2. Si vero dubium non sit prudens, neque valde probabile, neque ex fundata aliqua ratione ortum, sed ex levibus motivis et scrupulosa anxietate procedens; contemnendum est, et propterea celebrans nec aliquid reiterare potest, nec turbari, sed tuto procedere debet. Tale dubium habetur juxta rubricas supra, quando celebrans non recordatur se dixisse ea, quæ in consecratione communiter dicuntur: memoria enim necessaria non est, et ipse supponere debet, se omnia suo ordine dixisse et fecisse; non enim, ait s. Thomas, qui multa dicit, recolat omnia, quæ dicit. Celebrans tamen, ut suæ quieti omnino consulat, a ministro petere potest, an hostiam aut calicem elevaverit; et si non elevaverit, id tanquam sufficientem rationem dubitandi et formam sub conditione repetendi habere potest (2).

Not. 1° materiam, circa quam defectus formæ commissus est, non esse offerendam, antequam forma repetitur, quia debite oblata fuisse supponitur.

Not. 2° rubricas supra tantum dicere ipsam formam consecrationis resumendam esse, ideoque quosdam dicere, non esse incipiendum a verbis *Qui pridie* aut *Simili modo*, sed sola verba consecrationis esse repetenda: supra tamen dictum esse, semper esse incipiendum a verbis *Qui pridie* aut *Simili modo* juxta rubricas tit. III et IV, in quibus ita præscribitur, et quæ hic subintelligi supponuntur, ubi eadem est ratio (3).

150. Si sacerdos per errorem super hostiam proferat formam consecrationis calicis; an resumpta forma consecrationis hostiæ, tenetur iterum proferre formam consecrationis calicis ad eundem consecrandum?

R. Affirmative, quia calix non fuit consecratus defectu

(1) De sacrificio m. sect. 2, § 134.

(2) Merati p. 3, tit. 7, n. 1, Quarti p. 3, tit. 5, sect. 2, dub. 2.

(3) Quarti p. 3, tit. 5, sect. 2, dub. 1.

intentionis, quæ ita explicatur, ut nolit sacerdos jam consecrare calicem sed hostiam, et nolit confundere ordinem sacrificii consecrando calicem ante hostiam: ita ut juxta Quarti (1) formam calicis saltem sub conditione mentali repetere debeat. Not. tamen, si hostia non consecrata elevata fuerit, eam non denuo esse elevandam ad cavendum scandalum.

Titulus VI.

DE DEFECTIBUS MINISTRI.

Rub. *Defectus ex parte Ministri possunt contingere quoad ea, quæ in ipso requiruntur. Hæc autem sunt: in primis intentio, deinde dispositio animæ, dispositio corporalis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso quoad ea, quæ in ipso possunt occurrere.*

Titulus VII.

DE DEFECTU INTENTIONIS.

Rub. 1. *Si quis non intendit conficere, sed delusorie aliquid agere: item si aliquæ hostiæ ex oblivione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua hostia lateat, cum non intendat consecrare nisi quas videt: item si quis habeat coram se undecim hostias, et intendat*

(1) P. 3, tit. 5, s. 2, d. 1.

consecrare solum decem, non determinans quas decem intendit : in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. Secus si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare quas coram se habebat; nam tunc omnes erunt consecratæ : atque ideo quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet.

2. *Si Sacerdos putans se tenere unam hostiam, post Consecrationem invenerit fuisse duas simul junctas, in sumptione sumat simul utramque. Quod si deprehendat post sumptionem Corporis et Sanguinis, aut etiam post ablutionem, reliquias aliquas relictas consecratas, eas sumat, sive parvæ sint, sive magnæ, quia ad idem Sacrificium spectant.*

3. *Si vero relictæ sit Hostia integra consecrata, eam in Tabernaculo cum aliis reponat : si hoc fieri nequit, sequenti Sacerdoti ibi celebraturo, in Altari supra Corporale decenter opertam, sumendam una cum altera, quam est consecraturus, relinquat : vel si neutrum horum fieri possit, in ipso Calice, seu Patena decenter conservet, quousque vel in Tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur : quod si non habeat quomodo honeste conservetur, potest eam ipsemet sumere.*

4. *Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter evagationem mentis, sed virtualis, cum accedens ad Altare intendat facere, quod facit Ecclesia, conficitur Sacramentum, etsi curare debet Sacerdos, ut etiam actualem intentionem adhibeat.*

151. Quid faciendum, si sacerdos defectum essentialem commiserit circa intentionem?

R. Si defectum commiserit circa alterutram materiam tantum, altera valide consecrata, debet conteri de culpa, quam commisit, et defectum reverenter supplere eodem

modo, ac si essentialem formæ defectum commiserit, ut dictum est num. 149, resp. II. Si defectum commiserit circa utramque materiam, eamque modo sumpserit, facere debet, quod ibidem resp. III, dictum est : si vero neutram sumpserit, tunc cum propter fictionem mortaliter peccaverit, idem facere debet, ac si recordetur se esse in peccato mortali, ut num. 157 decetur; et si perficiat sacrificium, uti debite contritus facere potest vi præcepti non fingendi sacrificium et vitandi scandalum, tunc debet utramque formam sub debita intentione resumere, uti num. 149 resp. III, dictum est (1).

Not. sacerdotem, si in missa post consecrationem majoris hostiæ, quamvis ante consecrationem calicis, advertat appositas fuisse minores hostias consecrandas, de quibus nullam intentionem habuit, super has hostias formam repetere non posse, quia sic bis celebraret, cum illæ hostiæ nullatenus spectent ad perfectionem sacrificii, et referri nequeant ad majorem hostiam, utpote jam perfecte consecratam.

152. Quæ et qualis intentio requiritur ad valide et licite consecrandum?

R. 1. Requiritur intentio faciendi, quod Christus instituit, vel quod facit Ecclesia, seu consecrandi panem et vinum, quod est illud, quod Christus instituit, et quod facit Ecclesia, et cujus potestatem a Christo accepit.

2. Illa intentio in particulari quoad materiam consecrandam determinata esse debet : quia sicut sacerdos non consecrat, nisi intendat consecrare, ita nec hanc aut illam materiam consecrat, nisi illam determinate consecrare intendat : sufficit tamen, ut sit determinata quoad totam materiam, quæ proponitur, licet illius quantitas aut numerus ignoretur.

3. Requiritur intentio consecrandi omnes hostias, quas sacerdos ante se ad consecrandum positas habet, sive sit una vel duæ conjunctæ, sive sint plures vel pauciores, quam putat. Hæc intentio semper requiritur ad licite consecrandum, ita ut nullam hostiam ex præsentibus in corporali

(1) Gavantus p. 3, tit. 5, rub. 1, et tit. 7, rub. 1.

positis excludere liceat; et sufficit quoque ad valide consecrandum omnes hostias præsentis, licet plures aut pauciores sint, quam putat celebrans, quia error speculativus et materialis non vitiat intentionem practicam et absolutam, cum materia tota sit determinata et inclusa intra intentionis terminum.

Not. hanc intentionem non debere esse explicitam, sed sufficere implicitam, qualem quisque habere censetur, qui eam non excluserit, aut aliam non fecerit.

4. Intentio consecrandi debet esse actualis vel virtualis. Actualis quidem optima est, et curare debet sacerdos juxta rubricas supra n. 4, ut eam adhibeat; non est tamen necessaria, neque est totaliter posita in hominis potestate, non tantum propter evagationem mentis, sed etiam propter devotionem, aliasque causas, quæ actualem mentis intentionem sæpius impediunt. Intentio autem sufficiens et requisita facillime haberi potest, ita ut opus non sit, sacerdotem circa hanc scrupulose occupari et angi contrariis cogitationibus quandoque incidentibus, quæ potius contemnendæ quam advertendæ sunt, cum a voluntate non procedant, et intentiones vocari nequeant.

5. Quoad fragmenta hostiarum, quæ tempore consecrationis reperiuntur extra corporale et lapidem sacrum, et quoad guttas vini extra calicem dispersas vel ejus externis partibus adhærentes, certum est, sacerdotem licite non posse intendere, eadem consecrare. Quoad micas autem hostiis adhærentes, vel ab illis separatas sed in pyxide aut corporali loco debito positas; et guttas vini intra cuppam calicis dispersas et a toto in fundo separatas, auctores minime conveniunt: 1° quidam generaliter dicunt, sacerdotem debere intendere non consecrare illas micas etiam hostiis adhærentes, et guttas a toto separatas; quia intentio Ecclesiæ esse videtur, adeoque et sacerdotis esse debet, tantum consecrare id, quod per modum unius sive in calice sive in hostia continetur (1).

(1) Ita Merati p. 3, tit. 7, n. 3; Busembaum apud s. Alph. de Ligorio lib. 6, n. 215, alique ab iisdem citati.

2° Alii quoad micas dicunt, sacerdotem debere intendere consecrare micas hostiis in ciborio conjunctas, cum absit periculum eas perdendi; item micas hostiis adhærentes, quia tunc considerantur per modum unius, et ne simul cum speciebus consecratis proponantur adorandæ; non autem micas super corporale separatas, quas tamen quidam etiam licite consecrari censent (1). 3° Quoad guttas intra calicem dispersas, quidam dicunt sacerdotem licite intendere consecrare guttas propinquas, quæ in fundo facile uniuntur, sed non remotas, quas tamen alii etiam licite consecrari putant, ne in calice sit vinum, quod non sit consecratum (2). Hic autem notandum est, sacerdotem non posse intendere consecrare guttas, quæ a tempore consecrationis usque ad communionem cum reliquo in fundo unientur, quia consecratio a futuro eventu pendere non potest. 4° Ad tollendos scrupulos et anxietates juxta quosdam consultum est, ut sacerdos formet intentionem consecrandi omnem materiam præsentem licite et decenter consecrabilem, et non aliam: sed cum dubitetur, quæ materia licite et decenter sit consecrabilis, omnia æque dubia manent, ac si hæc intentio formata non fuisset. 5° Alii tandem dicunt, sacerdotem facta ordinaria intentione, circa micas aut guttas nihil statuere debere, quia nec Ecclesia aliquid statuit; vel ut dicit Quarti (3), intentionem celebrantis esse debere, consecrandi juxta Christi institutionem et ritum Ecclesiæ, nihil determinando in particulari: sic enim vitatur perplexitas. Quod si quis, ut idem pergit, determinare velit, poterit sequi utramvis ex opinionibus, scilicet vel intendendi consecrare micas et guttas prædictas, vel non intendendi, cum utraque sit probabilis.

153. Quid ergo quoad micas hostiarum et guttas intra calicem dispersas faciendum est in praxi?

R. 1. Major hostia, uti rubricæ præscribunt in ritu celeb. m. tit. I, n. 1, ante missam leviter est extergenda a frag-

(1) Croix apud s. Alph. de Ligorio loco cit.; Quarti p. 3, tit. 7, dub. 9.

(2) Vid. s. Alph. de Ligorio et Quarti locis cit.

(3) P. 3, tit. 7, in fine dub. 9.

mentis, si opus sit; et pariter minores cum cribro aut aliter bene purgandæ sunt: item si post infusionem vini et aquæ in calicem, guttæ intra calicem dispersæ appareant, tunc circumacto vino in fundo uniendæ sunt, vel purificatorio abstergendæ, ut dictum est tom. I, n. 228.

2. Si sacerdos ante consecrationem micas hostiæ adhærentes, aut ab ea super corporale separatas, vel guttas intra calicem dispersas conspiciat; tunc si facile fieri possit, micæ illæ digito amoveantur, et guttæ, si sint vicinæ vino in fundo, cum eo uniantur circumacto vino, aut si sint remotæ et facile uniri nequeant, medio digito vel purificatorio abstergantur: quod licet forte optimum sit, quidam tamen dicunt, hoc immediate ante consecrationem non expedire, quia populus elevationem expectat; et certo si facile fieri nequeat, vel si verba *Qui pridie* aut *Simili modo* jam incepta sint, micæ illæ et guttæ relinquendæ esse videntur (1), et in casu optimum est juxta dicta n. 130, ad 3, illud facere, quod quis in his circumstantiis constitutus, prudenter judicat, minus de periculo irreverentiæ habere, illudque tuto agere, quo casu etiam unusquisque ab omni peccato immunis censeri debet.

Not. micas hostiæ adhærentes, aut separatas in patena seu corporali quandoque relictas esse ex præcedente aliquo sacrificio, et proinde non tam facile rejiciendas esse saltem extra corporale. Item fieri posse, ut extersione digitorum supra calicem immediate ante consecrationem, fragmenta s. Hostiæ in calicem decidant, quæ ex calice nullatenus extrahi possunt.

Not. hostiis quandoque admixtam esse tritici siliquam, et vino sæpius fragmenta cooperuli lagenæ vel quid simile: tali casu si materia ita mixta consecratur, potius esse videtur nihil circa intentionem statuere, et ut alias intendere consecrare panem et vinum: nam vel illud, quod admixtum est, cum pane et vino moraliter unum totum efficitur, et

(1) Lohner p. 2, tit. 18, n. 4; Busemb. apud s. Alph. de Ligorio lib. 6, n. 219.

tunc supposita ordinaria intentione, totum consecratur, ut ait Steyaert (1); vel illud admixtum bene distinctum manet, et unum totum non efficit, tuncque supposita ordinaria intentione, etiam non consecratur, quia sacerdos non intendit consecrare nisi verum panem triticeum et vinum de vite.

3. Post consecrationem micæ illæ et guttæ amplius amoveri et abstergi nequeunt, nisi forte sacerdos expressam habuisset intentionem illas non consecrandi: nulla enim expressa intentione facta quidam affirmant illas esse consecratas, et alii negant; unde dubium est an sint consecratæ, et proinde quia forte sunt consecratæ, tanquam tales habendæ sunt, atque sumendæ vel cum speciebus sacris vel cum prima ablutione (2). Nec obstat, ut ait s. Alph. de Ligorio (3), quod si non sint consecratæ, eas sumendo lædatur jejunium, nam magis tunc videtur præcavenda irreverentia Sacramenti, quam læsio jejunii.

Cum autem micæ extra corporale dispersæ, et guttæ calici exterius adhærentes non consecrentur, nisi quis expresse, sed sacrilege, eas consecrare intendat; eadem sine scrupulo etiam post consecrationem amovendæ et abstergendæ sunt.

154. An hostiæ minores dicendæ sunt consecratæ per verba consecrationis, quæ sacerdos profert super hostiam majorem, si de illis in consecratione non cogitaverit?

R. 1. Si hostiæ, inscio omnino sacerdote, super altare ponantur, ita ut nullam habuerit intentionem illas consecrandi, non sunt consecratæ, quia voluntas non fertur in incognitum: nisi forte hostiæ collocatæ fuerint super corporale et aram lapideam, inscio sacerdote v. g. cæcutiente, aut putante esse ciborium purificandum; quia, cum *quilibet sacerdos juxta rubricas supra n. 1, semper intentionem habere deberet, consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet*, istæ hostiæ in tali intentione

(1) Aphor. de euch. sac. § 2. n. IV.

(2) Quarti p. 2, tit. 7, dub. 9, in fine.

(3) Lib. 6, n. 215.

includuntur, et debite consecratæ dicendæ sunt, saltem si de hac generali sacerdotis intentione in hoc particulari casu constare possit; de qua autem si dubitetur, saltem tanquam dubie consecratæ habendæ sunt, et tractandæ prout infra in fine ad 3, dicitur.

2. Si sacerdos intentionem eas consecrandi habuerit, ut si ipse vel alter ipso volente illas consecrandas ad altare detulerit; et hostiæ super corporale et aram lapideam ponantur: certum est eas esse consecratas, licet pyxis etiam clausa manserit, quia remanet intentio virtualis. Idem dicendum est, si sacerdos monitus fuerit de hostiis consecrandis super altare positis vel ponendis, aut si ipso tantum advertente, ad altare delatæ fuerint, modo easdem consecrare intenderit vel consenserit, et hostiæ super aram et corporale ponantur (1). Si autem in hoc ultimo casu nec eo ipso, quo monitus fuerit, aut attenderit hostias ad altare deferri, nec in actionis progressu easdem consecrare intenderit, sed alio distractus, de consecratione faciendâ non cogitaverit; dubitari vel saltem non certo constare potest de sufficiente intentione; adeoque hostiæ tanquam dubie consecratæ tractandæ sunt, prout infra in fine ad 3, dicitur (2).

3. Si sacerdos quidem habuerit ordinariam intentionem illas consecrandi; sed ipso inscio positæ sint extra corporale et aram lapideam, ubi tempore consecrationis remanserunt, non advertente sacerdote: tunc quidam affirmant eas esse consecratas, quia adfuit absoluta voluntas illas consecrandi, et non est retractata, neque conditionata dici potest ex eo, quod extra corporale et aram lapideam non consecratur sine peccato mortali: nam etsi illicita sit intentio consecrandi materiam, quam sacerdos novit esse extra corporale et aram sacram; non tamen illicita est intentio consecrandi materiam omnem, quæ præsens est, etiamsi incaute in eo loco posita non fuerit, quo eandem locatam esse oportuit, eodem modo ac si quis ignoranter celebraret sine corporali, aut in altari

(1) S. Alph. de Ligorio lib. 6, n. 217.

(2) Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § II, n. XIV.

sine ara lapidea, quem tamen vere consecrare nemo negare poterit. Contra alii communiter negant illas esse consecratas, quia ordinaria sacerdotis intentio non censetur extendi ad hostias tali modo positas. Quidquid sit, hæ hostiæ tanquam dubie consecratæ habendæ sunt: unde reverenter sunt tractandæ, sed non adorandæ, neque eodem cultu ac vere consecratæ honorandæ; non sunt populo distribuendæ; sed sumendæ post sumptionem s. Sanguinis, uti in alio casu per rubricas tit. III, n. 5, et tit. X, n. 3, præscribitur; vel si magnus hostiarum cumulus fuerit, in alia missa sub conditione consecrari possunt (1). Idem juxta Quarti dicendum est, si ex pluribus hostiis repositis super corporale, aliqua commotione aeris asportetur extra corporale, ibique super mappam vel sub corporali maneat tempore consecrationis, sacerdote non advertente.

155. Quid faciendum, si una vel plures hostiæ non consecratæ misceantur consecratis?

R. Optimum est illas hostias sumere post sumptionem s. Sanguinis sive in una sive in sequentibus missis. Quidam etiam consulunt, ut, si una tantum non consecrata admixta sit, singulis communicantibus duæ species tribuantur; alii tamen censent hoc non expedire, tum ob admirationem communicantium, tum ne hostia non consecrata pro consecrata sumatur et adoretur. Alii dicunt illas posse consecrari sub intentione consecrandi tantum non consecratas; alii autem docent sub tali intentione non posse consecrari solas hostias non consecratas, quia, cum de nulla affirmari possit, hanc non esse consecratam, deficit vera determinatio materiæ, et pronomen *hoc* verificari nequit. Tandem alii potius censent, licite posse consecrari omnes sub conditione, si non sint consecratæ, id est omnes, quæ sunt in cumulo vel in pyxide, et singulas, si non sint consecratæ; quia, cum, posita confusione, de nulla affirmari possit hanc esse consecratam, singulæ possunt consecrari sub conditione, et con-

(1) Vid. Suarez quæst. 73, disp. 47, sect. 6; Bened. XIV, de sac. m. s. 2, § 159; s. Alph. de Ligorio lib. 6, n. 217; Quarti p. 3, tit. 7, dub. 8.

sequenter omnes simul, quia forma spectat ad omnes et singulas distributive (1).

156. Quid faciendum, si sacerdos putans se habere unam hostiam majorem, inveniat esse duas?

R. Si id advertat ante consecrationem, alteram extra corporale seponere debet, eamque si ejus oblatio facta fuerit, sumere post ablutionem; si autem advertat post consecrationem, cum alterutra dumtaxat signa facere, sed in sumptione utramque simul sumere tenetur.

De reliquis et hostia relictæ post sumptionem agetur n. 161.

Titulus VIII.

DE DEFECTIBUS DISPOSITIONIS ANIMÆ.

Rub. 1. *Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel alias canonice impeditus celebret: conficit quidem Sacramentum, sed gravissime peccat, tam propter Communionem, quam indigne sumit, quam propter executionem Ordinum, quæ sibi erat interdicta.*

2. *Si quis habens copiam Confessoris, celebret in peccato mortali, graviter peccat.*

3. *Si quis autem in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secus si conteratur: debet tamen, cum primum poterit, confiteri.*

4. *Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi et satisfaciendi.*

5. *Si recordetur se esse excommunicatum, vel suspen-*

(1) Vid. s. Alph. de Ligorio lib. 6, n. 216; Quarti p. 3, tit. 7, d. 6, colligitur quarto; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § II, n. XIV.

sum, aut locum esse interdictum; similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere.

Not. defectus dispositionis animæ consistere in his duobus, vel in peccato mortali vel in impedimento canonico, scilicet in excommunicatione, suspensione, interdicto, degradatione, irregularitate.

157. Quid faciendum, si celebrans recordetur se esse in peccato mortali, vel, quod idem est, si in ipsa celebratione mortaliter peccaverit?

R. 1. Si recordetur ante inchoatam missam, maxime si e sacristia nondum sit egressus, debet confiteri, quia ordinarie citra scandalum fieri potest. Si sacris vestibus sit indutus, valde decet, ut illas exuat, quia illæ statui pœnitentis non congruunt (1).

2. Si post consecrationem recordetur se esse in peccato mortali; nec confiteri, nec missam abrumpere aut interrompere potest, sed conteri debet cum proposito quam primum confitendi et satisfaciendi; et sic non indigne sed fructuose, ut ait s. Thomas, sumet Sacramentum.

3. Si post inceptam missam ante consecrationem recorderetur, et ex recessu ab altari timeatur infamia celebrantis vel scandalum assistentium; potest et tenetur peficere missam, elicito actu contritionis, juxta rubricas supra n. 4, et 5, et communem sententiam; nisi facile et sine scandalo confiteri possit, ut infra dicitur.

4. Si post inceptam missam ante consecrationem recorderetur, et ex recessu non timeatur scandalum, quia v. g. celebrat in privato oratorio præsentem solo puero vel fidei aliqua persona; disputatur: alii censent sacerdotem non teneri missam interrompere, nec confessarium advocare aut

(1) Gavantus p. 3, tit. 8, rub. 5.

ad eum accedere, sed elicitō contritionis actu posse prosequi: 1° quia rubrica supra n. 4, generalis est, et prosecutionem in casu admittit; 2° quia prævalet obligatio prosequendi sacrificium; et 3° quia sine nota infamiae vix fieri potest, cum minister interruptionem aliis facile narrare possit (1). Contra alii docent celebrantem teneri confiteri, et si non possit habere confessarium, missam inceptam deserere debere, quia restrictio rubricarum n. 5, æque afficit n. 4, ut patet ex antiquis missalibus, in quibus rubricæ sine numeris impressæ fuerunt; et quia obligatio prosequendi missam non est adeo urgens, ut obligationi præmittendi confessionem, quæ majoris est momenti, prævaleat (2). Alii tandem dicunt esse consilium, et non præceptum confitendi vel missam deserendi, quia s. Thomas (3) indicat, ut putat Gavantus (4), non esse præceptum sed consilium, deserere missam inceptam, dum dicit: *si ante consecrationem... sit memor, tutius reputarem, quod missam inceptam desereret, nisi grave scandalum timeretur* (5). In hoc tamen et præcedente casu, ut supra dictum est, si celebrans facile confiteri possit, v. g. quia celebrat coram solo ministro, qui est confessarius, quia diaconus assistens est confessarius, vel quia fit concio, ita ut ab altari discedat, confiteri tenetur, quia lex confitendi urget, et nulla causa sufficiens excusat. Confessione autem statim facta, missam prosequi debet (6).

158. Quid facere debet sacerdos, qui in celebratione recordatur se esse excommunicatum, suspensum, vel alias canonicè impeditum, aut locum esse interdictum?

R. Ut in quæstione præcedente: 1° si recordetur post consecrationem, missam abrumpere aut interrumpere nequit,

(1) S. Bonaventura in 4, dist. 3; Quarti p. 2, tit. 3, sect. 2, d. 3; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. 2, § 1, n. X.

(2) S. Alph. de Ligorio et Busembaum apud eundem lib. 6, n. 262, dub. 1 et 2.

(3) P. 3, q. 83, art. 6, ad 2.

(4) P. 3, tit. 8, in fine.

(5) Vid. Bened. XIV, de sac. missæ sect. 2, § 91.

(6) Quarti loco cit.

sed prosequi debet elicitō contritionis actu ad obtinendum statum gratiæ, cum proposito confitendi et petendi absolutionem a peccatis et censuris: et sic, ut ait s. Thomas, *per invisibilem Pontificem J. C. absolutionem consequetur, quantum ad hunc effectum, quod peragat divina mysteria*, et in irregularitatem non incurret (1).

2. Post inceptam missam ante consecrationem, si timeatur scandalum, missam deserere non tenetur, sed illam prosequi potest et debet, modo conteratur ut supra, nisi facile possit confiteri et petere absolutionem, ut in fine quæstionis prædictum est.

3. Si non timeatur scandalum, alii sustinent celebrantem ante consecrationem teneri missam deserere juxta rub. n. 5: sed alii contra censent, celebrantem in hoc casu posse missam inceptam deserere, et id esse tutius, non vero teneri saltem sub peccato mortali; sed elicitō actu contritionis tuta conscientia eam prosequi posse, vel quia rubricæ de defectibus non sunt præceptivæ, sed doctrinales, ut vult Quarti (2), nec improbant opiniones oppositas, sed suæ naturæ relinquunt; vel quia verbum *debet*, quo utitur rubrica n. 5, non videtur importare præceptum grave; et insuper quia favet s. Thomas, qui loco supra citato tantum dicit, tutius esse missam inceptam deserere (3).

Not. rubricas n. 5, dicere, sacerdotem, qui recordatur locum esse interdictum, conteri debere: id autem intelligendum esse, si ipse causam dederit, aut eidem culpabiliter cooperatus fuerit.

(1) Collet *Traité des ss. myst.*, ch. 2, § 1, n. X, et Janssens p. 3, tit. 8, n. 14.

(2) P. 2, tit. 3, sect. 2, dub. 3.

(3) Vid. Quarti p. 3, tit. 8, sect. 1, dub. 4, alique in quæst. præc. citati.